

Domácí útlak zvyšuje riziko války na Blízkém východě

NI nationalinterest.org/blog/paul-pillar/domestic-oppression-raising-risk-middle-east-war-206189

6. února 2023



Nebezpečí otevřené války zahrnující Izrael a Írán se zvyšuje. Jedním z nedávných znamení byl útok bezpilotního letadla , který téměř všichni pozorovatelé připisovali Izraeli, na vojenské zařízení v íránském městě Isfahán. Izrael již léta tajně provádí smrtící útočné operace v Íránu, ale současné zvýšené riziko širšího konfliktu souvisí s politikou obou zemí; extrémní a nedemokratické rysy se v posledních měsících staly obzvláště výraznými. Situace by mohla být považována za lícovou stranu teorie demokratického míru , podle níž demokracie nevedou válku proti sobě.

Dalším nedávným znamením je nárůst izraelsko-palestinského násilí, který byl přerušen izraelským náletem na uprchlický tábor v Jeninu na Západním břehu Jordánu, který vedl ke smrti deseti Palestinců, včetně jednašedesátileté babičky. Izraelské násilí proti Palestincům nepřekvapivě plodí palestinské pokusy o odplatu, jak tomu bylo v tomto případě. Spirála násilí mezi Izraelci a Palestinci po spirále stoupá. V loňském roce zemřelo při násilných operacích izraelských sil více než 150 Palestinců, přičemž asi pětina tohoto počtu Izraelců zemřela v důsledku palestinského násilí. Minulý měsíc Izraelci zabili 35 Palestinců na okupovaném Západním břehu Jordánu, čímž se leden stal nejsmrtelnějším takovým měsícem za více než deset let.

Souvislost mezi izraelsko-palestinským násilím a rizikem izraelsko-íránské eskalace je dvojitá. Jednou z souvislostí je neustálý izraelský pokus vytěsnit vinu a mezinárodní pozornost ze všeho, co se týká Izraele, připisováním veškeré nestability na Blízkém východě Íránu. To je hlavní důvod, proč Izrael přiživuje napětí a konfrontaci s Íránem a odmítá a podkopává diplomacii zaměřenou na snižování napětí s Íránem. Nakolik vzednutí krveprolití mezi Palestinci přitáhne další nechtěnou mezinárodní pozornost k okupaci Západního břehu Jordánu, bude izraelská motivace pro rozdmýchávání ještě většího napětí s Íránem o to silnější.

Druhou souvislostí je, že Izrael může legitimně poukazovat na íránskou podporu palestinským odbojovým skupinám, jako je Hamás a Palestinský islámský džihád, ačkoli tato podpora sotva pohání odpor. Profilování palestinských sebevražedných atentátníků vlastními izraelskými bezpečnostními silami bylo zjištěnože společným tématem mezi těmi, kdo se uchýlili k této extrémní formě násilného odporu, nebylo náboženství ani jiná demografická charakteristika, tím méně jakákoli zahraniční podpora odbojové skupině, ale místo toho, že každý z atentátníků měl někoho blízkého – přítele, nebo rodinný příslušník – zabitý Izraelem. Izrael nicméně použije íránské spojení s palestinskými skupinami jako zdůvodnění operací, jako je útok na Isfahán, i když Írán v Izraeli žádné srovnatelné tajné útoky neprovádí.

Nástup k moci nejextrémnější pravicové vlády v dějinách Izraele zesiluje účinky každého z těchto spojení. Tento extremismus spolu s různými opatřeními, která má nová vláda Benjamina Netanjahua v plánu, jako je emaskulace soudnictví, vedly ke zvýšenému zpochybňování směru Izraele ze strany některých jeho nejvýznamnějších tradičních zastánců, včetně Spojených států. Zvýšená potřeba odvést mezinárodní a zejména americkou pozornost od tohoto extremismu a posílit zahraniční podporu zvyšuje motivaci

Netanjahua vracet toto téma Íránu a nadále podporovat nepřátelství vůči Íránu – stejně jako on ,na své nedávné společné tiskové konferenci s americkým ministrem zahraničí Antonym Blinkenem.

Krajně pravicové složení Netanjahuovy vlády také pravděpodobně povede ke zvýšenému izraelsko-palestinskému násilí, což je věc jak izraelských provokací, tak zmaření jakýchkoli palestinských nadějí. Jedním z možných provokací byla procházka po vrcholu toho, co muslimové nazývají Vznešená svatyně a Židé Chrámovou horu, od ministra veřejné bezpečnosti Itamara Ben-Gvira, který říká, že má v úmyslu udělat totéž. Stojí za připomenutí, že podobná procházka na onom posvátném místě, kterou provedl další prominentní izraelský politik Ariel Šaron, spustila to, co se stalo známým jako druhá intifáda , mnohaletou vlnu násilí, při níž zemřelo odhadem 3 000 Palestinců a 1 000 Izraelců.

Zmaření palestinských nadějí zahrnuje odhodlání této izraelské vlády, křiklavější a důslednější než kterákoli jiná, zabránit palestinskému sebeurčení. Netanjahu – to, co má v této vládě extremistů nejbližší ke zmírňujícímu vlivu – to nedávno řekl , nehledě na to, že dříve otevřeně mluvil o možnosti vzniku palestinského státu. Někteří Palestinci, kteří ztratili naději na ukončení okupace a apartheidu, neuvidí nic, co by mohli ztratit násilným odporem.

Kromě toho vláda podporuje neoficiální násilí ze strany Židů proti Arabům, zejména takové, jaké páchají osadníci na Západním břehu. Netanjahu oznámil zmírnění licenčních požadavků na vlastnictví střelné zbraně s tím, že jeho cílem bylo vyzbrojit „tisíce“ izraelských občanů. Předzvěst toho, co osadníci na Západním břehu, kteří se po příchodu krajně pravicové vlády cítí více zmocnění než kdy jindy, pravděpodobně udělají koncem minulého měsíce, kdy osadníci během jediného dne provedli téměř 150 útoků proti palestinským obyvatelům a jejich majetku.

Ať už je přesná povaha izraelsko-palestinského násilí jakákoli, jakýkoli jeho nárůst hraje výše zmíněným způsobem do izraelsko-íránské konfrontace.

Íránský konec této konfrontace vykazuje některé paralelní motivace, přičemž režim, který utlačuje část své podřízené populace, možná vidí důvody k rozdmýchávání vnějšího konfliktu. Zejména od začátku současné vlny lidových protestů v Íránu, vyvolané loňskou smrtí kurdsko-íránské ženy v oficiální vazbě, teheránský režim ukázal, že ztratil podporu velké části svého obyvatelstva, ale neztratil jeho odhodlání použít jakékoli prostředky nezbytné k udržení se u moci. Pád tohoto režimu není ve hře, ale další násilí určitě ano.

Většina oficiálně spravovaného násilí je v Íránu. Dosud bylo násilí za íránskými hranicemi zaměřeno na exilové disidenty – návrat k chování, které Islámská republika projevovala během svých prvních let. Je však snadné si představit íránské zastánce tvrdé linie, sužované domácími protesty, jak ve vystupňované konfrontaci s Izraelem vidí hodnotu rally-round-the-flag. V každém případě se íránští vůdci pokusí reagovat na izraelské násilí proti Íránu, což bylo téměř všechny minulé íránské pokusy zasáhnout izraelské cíle.

Íránští vůdci dostali jen malou nebo žádnou pobídku, aby se zdrželi jakékoli takové eskalace, s ohledem na sankce a pohrdání, kterým je jejich země již vystavena. Vzhledem k tomu, že Bidenova administrativa pokračovala v neúspěšné politice „maximálního tlaku“ svého předchůdce vůči Íránu, íránští tvůrci rozhodnutí – podobně jako beznadějní Palestinci, kteří nevidí konec izraelské okupace – se domnívají, že nemají co ztratit tím, že se pokusí o něco extrateritoriálního a násilného.

Současná situace s Izraelem a Íránem ilustruje, jak se zastánce tvrdé linie ve dvou zneprátelených zemích mohou vzájemně hrát a ve skutečnosti se navzájem stát nejlepšími spojenci, přičemž se společně stávají nepřáteli míru a stability.

Riziko, že budou Spojené státy zataženy do této nebezpečné situace, je značné. Washington se nechal vojensky zapřáhnout do izraelské vlády, která by byla ráda, kdyby Spojené státy stály v čele války proti Íránu. Íránský režim uvidí jen málo denního světla mezi Spojenými státy a Izraelem. Írán navíc neuzavřel knihy o atentátu Trumpovy administrativy před třemi lety na jednu z nejvýznamnějších íránských politických a vojenských osobností Kásema Solejmáního.

Paul Pillar odešel v roce 2005 do důchodu z osmadvacetileté kariéry v americké zpravodajské komunitě, kde jeho poslední funkcí byl National Intelligence Officer pro Blízký východ a jižní Asii. Dříve působil na různých analytických a manažerských pozicích, mimo jiné jako vedoucí analytických jednotek v CIA pokrývajících části Blízkého východu, Perského zálivu a jižní Asie. Profesor Pillar také sloužil v National Intelligence Council jako jeden z původních členů její analytické skupiny. Je také přispívajícím redaktorem této publikace.

Obrázek: saeediex / Shutterstock.com